

Cât ne costă, în realitate, prețul cel mai mic?

ARIC, vocea inginerilor consultanți, trage un semnal de alarmă

„Regretul calității proaste durează mult mai mult decât satisfacția prețului mic.”

— Benjamin Franklin

I. SEMNALUL DE ALARMĂ

Procedurile de atribuire derulate în sectorul infrastructurii înregistrează, cu o frecvență care nu mai poate fi tratată ca excepție, oferte la prețuri semnificativ sub valoarea estimată. Fenomenul s-a generalizat și se accentuează.

Pentru profesia inginerilor consultanți — care urmărește din interior parcursul fiecărui contract — corelația dintre ofertele nesustenabile și dificultățile majore în execuție nu este o ipoteză. Este o realitate observată sistematic, pe zeci de contracte, de-a lungul mai multor ani.

Situația a atins un prag care necesită intervenție. ARIC consideră că tăcerea instituțională față de o disfuncție structurală vizibilă ar echivala cu o formă de complicitate pe care nu o putem asuma.

II. DOUĂ REALITĂȚI CARE TREBUIE SPUSE DESCHIS

Contractele de execuție. Ofertele atribuite la prețuri mult sub valoarea estimată generează, în mod previzibil, solicitări permanente de modificare a contractului, presiuni pentru acceptarea unor soluții tehnice inferioare, întârzieri sistematice, lucrări de remediere și, în formele cele mai grave, abandonări de șantiere. Aceste consecințe se manifestă astăzi simultan, pe un număr semnificativ de contracte importante.

Contractele de proiectare și supervizare. Atunci când și aceste contracte sunt atribuite la valori care nu permit alocarea resurselor profesionale necesare, capacitatea profesiei de a-și exercita rolul tehnic și contractual este direct și imediat afectată. Un Proiectant remunerat sub nivelul pieței nu poate alocă resursele necesare unei documentații consistente. Un Supervizor sub-plătit nu poate fi efectiv prezent pe șantier și nu poate exercita pe deplin rolul activ pe care contractele îl prevăd pentru Inginerul Consultant.

Cele două situații nu sunt independente. Atunci când profesia de proiectare și supervizare este subfinanțată și subdimensionată, se pierde practic rolul de filtru tehnic și contractual care ar trebui să identifice și să corecteze din timp ofertele de execuție nesustenabile. Astfel se ajunge la o situație cumulativă riscantă: lucrări atribuite la prețuri nesustenabile, supervizate de echipe insuficient remunerate, pe baza unor documentații pregătite tot cu resurse limitate. ARIC semnalează ferm acest risc.

III. APELUL CĂTRE PROPRIA PROFESIE

ARIC își asumă, în egală măsură, responsabilitatea propriei profesii.

Adresăm propriilor membri un apel ferm: să nu mai participe la proceduri în care prețurile oferite — fie pentru servicii de proiectare, fie pentru supervizare — nu permit prestarea unui serviciu profesional real.

Profesia se construiește prin contracte care pot fi onorate, nu prin contracte câștigate cu orice preț. O ofertă nesustenabilă astăzi este, fără excepție, o problemă mâine — pentru firma care a depus-o, pentru proiectul în care va fi implementată și, în ultimă instanță, pentru piața din care firma face parte. Disciplina internă a profesiei nu este o opțiune; este o condiție a supraviețuirii standardului profesional.

IV. APELUL FERM CĂTRE AUTORITĂȚILE CONTRACTANTE

Mecanismele existente de evaluare a ofertelor sunt, în litera lor, suficiente. Aplicarea lor nu mai este.

Solicităm autorităților contractante:

- Verificarea ofertelor cu preț anormal de scăzut să privească substanța economică a ofertei, nu doar conformitatea formală a unor documente depuse ca justificare;
- Atribuirea contractelor de proiectare și supervizare la valori care permit prestarea serviciului profesional pentru care au fost contractate;
- Recunoașterea că economiile aparente realizate la atribuire generează costuri reale la execuție — costuri suportate, în ultimă instanță, de bugetul public și de utilizatorul infrastructurii.

Acestea sunt decizii pe care numai autoritățile contractante le pot lua. Profesia poate semnala, poate contribui la elaborarea criteriilor, poate participa la formularea ghidurilor — dar nu poate înlocui voința autorității de a evalua cu adevărat.

V. CONCLUZIE

Cele două răspunderi nu funcționează separat. Fără disciplina internă a profesiei, nicio reformă a evaluării nu va produce efectele așteptate. Fără o evaluare reală din partea autorităților contractante, nicio disciplină a profesiei nu va putea corecta singură efectele unei piețe care s-a obișnuit cu prețurile nesustenabile.

Calitatea infrastructurii pe care România o realizează în această etapă depinde, în mod real, de seriozitatea cu care toți participanții la sistem aleg să trateze problemele identificate în prezentul document.

ARIC și-a asumat răspunderea propriei profesii. Adresăm autorităților contractante apelul ferm de a și-o asuma, la rândul lor, pe a lor.

Dr.ing. Cosmin Tobolcea

*Președinte, Asociația Română a Inginerilor Consultanți (ARIC)
Membru Board – FIDIC Geneva - Federația Internațională a Inginerilor Consultanți*

